

Hoe lang leven dikbillen?

1. Goed gelezen?

Wie is de zender in dit verhaal?

Een vleesveehouder.

Wat weet je van de verteller?

Dat hij runderen kweekt van het ras Blanc-Bleu-Belge of het Belgisch Witblauw-ras.

Wie is de ontvanger?

De lezer van dit verhaal.

Wat is de boodschap?

Aan de lezer vertellen hoe de levenscyclus van een vleesrund er uit ziet.

Noteer vijf sleutelwoorden uit dit verhaal. Zoek ze op in je woordenboek. Schrijf er de passende betekenis bij.

kunstmatige inseminatie	kunstmatige bevruchting
keizersnede	operatieve ingreep om een jong dat niet langs natuurlijke weg kan geboren worden, ter wereld te brengen
biestmelk	de eerste melk van een zoogdier na de geboorte van een jong
krachtvoer	veevoer met betrekkelijk grote voedende kracht
kuilvoer	ingekuild groenvoer (maïs, gras, ...)

2. Kunstmatige... Dinges...

Waarvoor staat de afkorting KI in deze tekst?

Kunstmatige inseminatie

Geef een andere benaming.

Kunstmatige bevruchting

Waarom gebruikt men de term 'kunstmatig'?

Omdat de bevruchting niet op de natuurlijke manier (met een stier) gebeurt, maar op kunstmatige wijze door de veearts of de veehouder

Hoe worden de zaadjes in het KI-station bewaard?

In vloeibare stikstof bij een temperatuur van 175°C onder nul.

Waarom houdt de veeboer rekening als hij een bepaalde stier kiest?

Met de goede eigenschappen van de stieren en ervoor zorgend dat de stier geen rechtstreekse familie is van de koe (nieuw bloed).

3. Hoe lang leven dikbillen?

Welke gegevens uit de tekst heb ik nodig?

Geboortegewicht:

45 kg

Groei per dag:

800 g

Stieren na 8 maand: 1 kg per dag

Slachtgewicht:

Kalfjes: 200 kg

Vaarzen: 600 kg

Stier: 650-800 kg

Hoe ga ik te werk?

Groei per maand:

$30 \times 800 \text{ g} = 24.000 \text{ g} = 24 \text{ kg}$

Stieren groei per maand na 8 maand:

$30 \times 1 \text{ kg} = 30 \text{ kg}$

Wat heb ik gevonden?

Kalfjes zijn na 7 maanden slachtrijp.

Dikbilvaarzen zijn na ongeveer 23 maanden slachtrijp maar blijven meestal nog tot hun 4 à 5 jaar op het landbouwbedrijf zodat ze eerst nog 3 à 4 kalfjes krijgen.

Dikbilstieren bereiken vanaf 20 tot uiterlijk 24 maanden hun slachtgewicht.

4. Van kalf tot volwassen dier

Stadium van ontwikkeling

Wat eet of drinkt het dier?

pasgeboren kalf

biestmelk

enkele dagen na de geboorte

gewone melk/ kunstmelk

vier maanden oud kalf

kuilmaïs, graskuilvoer, gras + opfokkorrels

afmestfase – volwassen dier

kuilmaïs, graskuilvoer, gras + krachtvoer

5. Verbind correct

3 een hokje van kunststof waar 1 kalfje in kan.

4 registratiesysteem dat de gegevens van elk rund in België bijhoudt

2 om veel en mals vlees te krijgen

8 bevruchting met hulp van de veearts of veehouder

10 ingekuild groenvoer zoals maïs, pulp of gras

6 operatieve ingreep om een jong dat niet langs natuurlijke weg kan geboren worden, ter wereld te brengen

5 het ene dier van het andere afzonderen

7 bevat veel voedingsstoffen om te groeien net na de geboorte

1 zorgt ervoor dat we de afkomst van de koe kennen

9 zomervoedsel voor de koeien

6. Identiteitskaart

Naam

Blanche

Ras

Dikbil

Draagtijd moeder

9 maanden

Geboortegewicht

45 kg

Aantal broers/zussen bij de geboorte

Meestal 0

Verblijfplaats bij de geboorte

In een iglo/bij de moeder

Verblijfplaats na 4 maanden

In gemeenschappelijke boxen

Voedsel bij de geboorte

Biestmelk

Voedsel na enkele dagen

Gewone melk of kunstmelk

Voedsel na 3 maanden

Kuilgras | kuilmaïs | gras | opfokkorrels

Voedsel bij het afmesten

Kuilgras | kuilmaïs | gras | krachtvoer

Gewicht slachtrijpe kalveren

100 kg

Gewicht slachtrijpe koeien

400 kg

Gewicht slachtrijpe stieren

650 – 800 kg

7. Het gewicht in de lift...

Optimale groeiprestaties van vrouwelijk Witblauw vee

Geboortegewicht 45 kg

3 maand 115 kg

6 maand 190 kg

9 maanden 270 kg

12 maanden (= 1 jaar) 340 kg

15 maanden 400 kg

18 maanden 470 kg

21 maanden 540 kg

24 maanden (= 2 jaar) 600 kg

Kalf		Vaars		Stier	
Geboorte	45 kg	Geboorte	45 kg	Geboorte	45 kg
1 maand	69 kg	1 maand	69 kg	1 maand	69 kg
2 maanden	93 kg	2 maanden	93 kg	2 maanden	93 kg
3 maanden	117 kg	3 maanden	117 kg	3 maanden	117 kg
4 maanden	141 kg	4 maanden	141 kg	4 maanden	141 kg
5 maanden	165 kg	5 maanden	165 kg	5 maanden	165 kg
6 maanden	189 kg	6 maanden	189 kg	6 maanden	189 kg
7 maanden	213 kg	7 maanden	213 kg	7 maanden	213 kg
		8 maanden	237 kg	8 maanden	237 kg
		9 maanden	261 kg	9 maanden	267 kg
		10 maanden	285 kg	10 maanden	297 kg
		11 maanden	309 kg	11 maanden	327 kg
		12 maanden	333 kg	12 maanden	357 kg
		13 maanden	357 kg	13 maanden	387 kg
		14 maanden	381 kg	14 maanden	417 kg
		15 maanden	405 kg	15 maanden	447 kg
		16 maanden	429 kg	16 maanden	477 kg
		17 maanden	453 kg	17 maanden	507 kg
		18 maanden	477 kg	18 maanden	537 kg
		19 maanden	501 kg	19 maanden	567 kg
		20 maanden	525 kg	20 maanden	597 kg
		21 maanden	549 kg	21 maanden	627 kg
		22 maanden	573 kg	22 maanden	657 kg
		23 maanden	597 kg	23 maanden	687 kg
		24 maanden	717 kg		

Hoe wordt een koe kampioen?

1. De trots van België

Positief

- goede vleesproductie
- mals vlees
- weinig vetweefsel
- snelle aangroei van de vleesmassa

Negatief

- geen natuurlijke bevalling

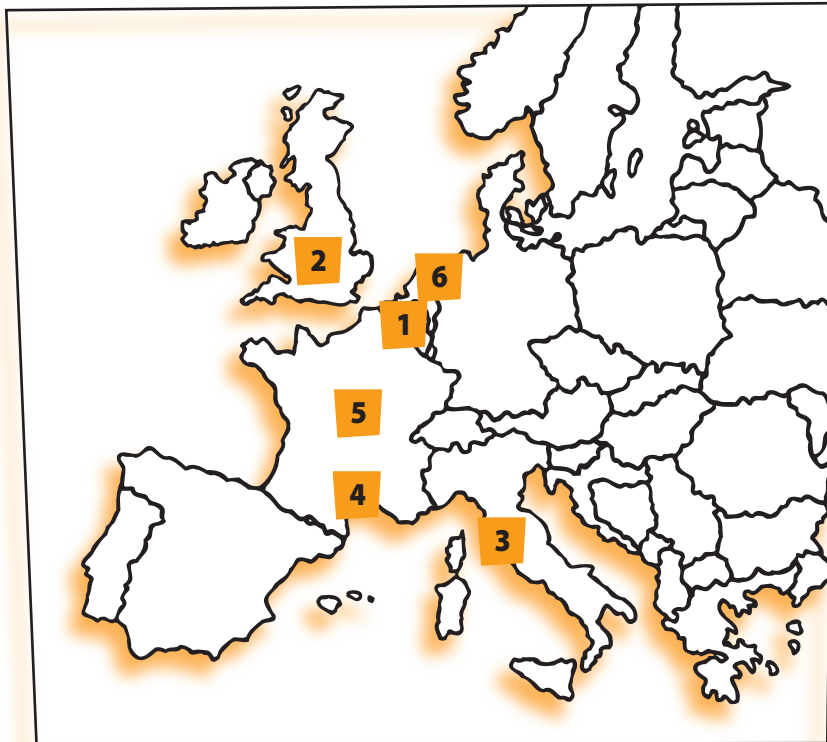
2. Over koetjes en kalfjes

1. Hij kijkt als een hond op een zieke koe: *Hij kijkt sip.*
2. Het hooi is op en de koe is dood: *Alles is weg.*
3. Als mijn kat een koe was kocht ik geen melk meer: *Dat is een onzinnige vraag.*
4. De koe is vergeten dat hij kalf geweest is: *Ouderen vergeten vaak wat zij zelf graag deden toen ze zelf kind waren.*
5. De koe bij de horens grijpen: *De zaak aanpakken.*
6. Als het kalf verdronken is dempt men de put: Er wordt vaak pas actie ondernomen nadat er iets fout is gegaan.

3. Meer vleesrassen

Het Belgisch Witblauw-ras is een typisch vleesrund uit ons land. Er zijn in andere landen echter nog meer typische vleesrunderen. Schrijf het juiste land bij het ras, en duidt het aan op de kaart van Europa.

1. Belgisch Witblauw: België
2. Hereford: Engeland
3. Piemontese: Italië
4. Charolais: Frankrijk
5. Limousin: Frankrijk
6. Verbeterd roodbont: Nederland

Kun je met koeien je handen wassen?

1. Een labeltje hier, een labeltje daar...

(Sinds 1985 is hormonengebruik in de veehouderij verboden. Vanaf 2006 mogen er ook geen antibiotica meer gebruikt worden in veevoerders. De drie verschillende labels controleren sterk gericht op misbruik daaromtrent.)

Meritus-label

Meritus® rundveehouders werken uitsluitend met vleesrassen. Niet te lang wachten met slachten (stieren: < 26 maanden – koeien: < 6,5 jaar). Dier-vriendelijk huisvesten en transporteren. Strenge selectie en hygiënische omstandigheden vanaf het slachten tot in de toonbank van de winkel. Strenge normen voor de inhoud van de voederbak.

BCV-label

Specifieke huisvestingsnormen en transportnormen. Strenge normen voor de inhoud van de voederbak.

Biogarantie-label

De runderen worden gekweekt met biologisch geteelde voedingsmiddelen. Dit wil zeggen dat ze geen chemische gewasbeschermingsmiddelen of kunstmest gebruiken. Specifieke normen rond huisvesting en dierenwelzijn.

2. Ook van de koe?

vet	margarine kaarsen zeep
spieren	stoofvlees ossenhaas biefstuk
staart	ossenstaartsoep
huid	leder
darmen	omhulsel voor worst
beenderen	meststoffen lijm
bloed	meststoffen

3. Gezond – Ongezond?

1. Rundvlees bevat weinig vet.
2. Rundvlees bevat veel eiwitten die goed zijn voor onze spieren en beenderen.
3. Rundvlees bevat heel wat mineralen zoals ijzer, zink en fosfor.
4. Rundvlees bevat een reeks vitamines uit de B-groep.

4. Ik zie, ik zie wat jij niet ziet!

Rundvlees is meer dan wat je ziet. Het bevat heel wat gezonde voedingsstoffen.

Kleur het hokje groen als het vlees deze voedingsstof bevat.

- eiwitten
- vitamines B
- fosfor
- ijzer
- zink

5. Waar komt dat biefstuk vandaan?

gehakt:	<i>borst, ribgedeelte, voorschenkel, flank, achterschenkel</i>
tong:	<i>kop</i>
biefstuk:	<i>rib, lende, heupstuk, schouder, nootstuk, platte bil, naborst</i>
stoofvlees:	<i>nek</i>
soepvlees:	<i>flank, staartstuk, borst, voorschenkel, naborst, achterschenkel</i>
uier:	<i>uier</i>
rosbief:	<i>heupstuk, schouder, nootstuk, platte bil</i>
hamburger:	<i>ribgedeelte</i>

6. Kruisende koeien

Horizontaal
1 kwaliteitslabel
2 veehouder
3 veearts

Vertikaal
1 keizersnee
2 biestmelk
3 biefstuk
4 oormerk
5 billen

Indische koeien in Brazilië

1. Kenmerkend

Noteer de typische kenmerken van het Nelore-ras.
de bult op de schoft
de hangende oren
een opvallende kossem
groot van gestalte
middelmatic gespierd
een witte vacht
de huid is dicht en dik van structuur en dus moeilijk te doorprikken door muggen
onderhuidse spieren jagen insecten weg
meer zweetklieren dan Europees vee
ze kunnen leven van grassen van mindere kwaliteit
ze kalven zonder veel problemen

2. Alles op een rijtje

Wat gebeurde er in Brazilië in ...?

In de haven van Salvador do Bahia worden twee Indische runderen verkocht.

Vanuit de zoo van Hamburg wordt een tweede koppel Indische runderen ingevoerd.

60 runderen maken de overtocht naar Brazilië.

84 runderen maken ook de overtocht naar Brazilië.

3. Opgepast... Omgekeerde oefening!

1. deelstaat in het zuiden van Brazilië
2. rund met een vetbult tussen de schouders
3. gedroogde, uitgeholde bast of schaal van deze vrucht, o.a. als kom gebruikt
4. beschermde naaldboom die vooral bekend is vanwege haar vruchten, die te vergelijken zijn met een gigantische dennenappel.
5. bitterzoete thee, bereid van de gedroogde blaadjes van de erva-maté
6. struik waarvan de bladeren gedroogd worden om de chimarrão, een soort bitterzoete thee, te bereiden
7. rondtrekkende veehoeders in Argentinië en aangrenzende staten

Welk woord vind je in het kadertje? Geef een passende omschrijving!

Nelores: Koeienras uit Brazilië, behorend tot de Zeboe-familie

4. Een rebusje

Nelores worden gehouden voor het vlees maar geven ook melk.

5. Bij de kaart van Brazilië

Duid aan op de kaart:

Wat zijn de buurlanden van de deelstaat Paraná?

Paraguay & Argentinië

De andere deelstaten van Brazilië:

Santa Catarina, Mato Grosso do Sul, Sao Paulo

Geef wat uitleg over de volgende bezienswaardigheden in Paraná: kijk op internet (zie ook afbeeldingen).

Paranagua: koloniaal havenstadje met uitstapmogelijkheden naar eilanden in de baai

Estrada do Ferro: oud treinspoor langs de heuvels met prachtige panorama's tussen Paranagua en Curitiba

Foz do Iguaçu: grootse watervallen op de grens met Argentinië

Itaipu-dam: nu tweede grootste stuwdam (na de nieuw gebouwde Chinese drieklovendam) op de rivier Paraná, op de grens met Paraguay: monstrueus groot